

**Knjižnica
Mileta Klopčiča**
Zagorje ob Savi

SPREJET 29.11.2023

STRATEŠKI NAČRT 2024–2029

Knjižnica Mileta Klopčiča Zagorje ob Savi

Matej Strgaršek, direktor

Kazalo

1	UVOD	3
2	VIZIJA	4
3	ZAKONSKA PODLAGA	5
4	DEJAVNOST IN UREJENOST KNJIŽNICE	5
4.1	DEJAVNOST KNJIŽNICE	5
4.2	UREJENOST KNJIŽNICE	6
4.3	VPETOST KNJIŽNICE V OKOLJE	7
4.4	KNJIŽNIČNA MREŽA V OBČINI ZAGORJE OB SAVI	7
5	STRATEŠKI ČILJI KNJIŽNICE V OBDOBJU 2024–2029	8
5.1	ZGRADBA, PROSTORI IN OPREMA KNJIŽNICE	8
5.2	TEHNIČNA OPREMA KNJIŽNICE	8
5.3	KNJIŽNIČNI KADER	9
5.4	SISTEMIZACIJA DELOVNIH MEST IN ZASEDENA DELOVNA MESTA	9
5.5	UPORABNIKI IN DOSTOPNOST KNJIŽNICE	10
5.6	KNJIŽNIČNA ZBIRKA	10
5.7	NABAVNA POLITIKA	11
5.8	IZPOSOJA IN OBISK	15
5.9	MEDKNJIŽNIČNA IZPOSOJA	15
5.10	ČLANSTVO	15
5.11	KNJIŽNIČNO-INFORMACIJSKI SISTEM	16
5.12	DOMOZNANSTVO	16
5.13	SOCIALNA DEJAVNOST KNJIŽNICE	17
5.14	KULTURNE PRIREDITVE	17
5.15	SODELOVANJE	18
5.16	KNJIŽNE UGANKE MESECA	18
5.17	E-TOČKE	19
5.18	BIBLIOBUS	19
5.19	INFORMACIJSKA TEHNOLOGIJA (IT)	19
6	OCENA TRENUTNEGA STANJA	20
7	ZGODOVINA	20
8	ZAKLJUČEK	21

1 UVOD

V okviru vseh strateških področij Knjižnica Mileta Klopčiča Zagorje ob Savi sledi Strokovnim priporočilom in standardom za splošne knjižnice 2022–2027; ta so oblikovana kot odziv na te razmere. Knjižnice usmerja k proaktivnemu delovanju, hkrati pa k hitremu prilagajanju spreminjajočim se potrebam posameznika in stanja družbe. V obdobju, ki ga strategija obravnava, bo ta podlaga za oblikovanje različnih razvojnih in operativnih dokumentov za posamezna v njej navedena področja in aktivnosti. Izhodiščna točka pri organizaciji izvajanja ciljev in ukrepov v okviru strateških področij je Občina Zagorje ob Savi, ki je ustanoviteljica in financerka Knjižnice Mileta Klopčiča Zagorje ob Savi.

Za učinkovito uresničevanje zastavljenih ciljev strategije je prepletanje različnih akterjev ter sodelovanje in dialog med njimi ključnega pomena. Prihodnja podoba Knjižnice Mileta Klopčiča Zagorje ob Savi bo rezultat sposobnosti odzivanja na spremembe in iskanja novih priložnosti. Ob upoštevanju vse hitrejših podnebni sprememb bo potreba po hitrejši trajnostni preobrazbi izjemnega pomena.

V knjižnico uvajamo vzorce delovanja, usmerjenega v strateško načrtovanje in proaktivno delovanje skladno z okoljem, v katerem knjižnica deluje. V tej smeri zato načrtujemo: ciljno usmerjeno pridobivanje kompetenc zaposlenih, oblikovanje ponudbe enakovredno v fizičnem in virtualnem prostoru, vključujoč tudi uporabnike s posebnimi potrebami in ranljive skupine prebivalcev, ter povezovanje in sodelovanje z različnimi organizacijami v lokalnih okoljih z namenom ustvarjanja skupne ponudbe za prebivalce teh okolij.

Knjižnico Mileta Klopčiča Zagorje ob Savi se bomo skupaj z ustanoviteljico trudili preoblikovati v ustanovo, v kateri se bo dobro počutil vsak občan Občine Zagorje ob Savi oziroma uporabnik knjižnice. Prostor knjižnice bo tudi v prihodnje ena izmed storitev knjižnice, ki ustvarja:

- ♥ **prostor za učenje,**
- ♥ **prostor za navdih,**
- ♥ **prostor za srečevanje,**
- ♥ **prostor za ustvarjalnost.**

2 VIZIJA

Knjižnice imajo ključno vlogo v evropskem demokratičnem, socialnem, kulturnem in izobraževalnem okolju na vseh ravneh. Pomembno prispevajo h krepitvi demokracije, participaciji državljanov in dejavnostim javne participacije po vsej Evropski uniji, tudi na podeželskih in oddaljenih območjih, vključno z najbolj oddaljenimi regijami. Sprejemajo različne skupine, razvijajo programe in dejavnosti, ki odražajo trenutne družbene izzive, ter zagotavljajo dostop do pluralističnih in zanesljivih informacij ter raznolikih kulturnih vsebin v varnem in dostopnem okolju. Knjižnica je ključna točka dostopa do lokalnih in avtohtonih podatkov, znanja, raziskav in kulture.

Pričakovani rezultati:

- začetek celovite razprave in preučitev področij za promocijo knjižnice;
- opredelitev različnih razsežnosti in področij s potencialom ter preučitev možnosti financiranja v okviru programov EU (Erasmus+ itn.)

Vzpostavljanje povezav: krepitev večplastne vloge knjižnice kot točke dostopa do kulturnih del, spretnosti in evropskih vrednot ter njihovega posredovanja.

Vsem občanom Občine Zagorje ob Savi želimo omogočiti enako dostopnost vseh vrst informacij na raznovrstnih medijih ne glede na njihovo starost, spol, vero in raso. Trudili se bomo za prepoznavnost v lokalni skupnosti. Naša vizija se usmerja k potrebam jutrišnjega dne – knjižnica je dnevna soba mesta ter prostor **učenja, navdiha, srečevanja in ustvarjalnosti**. Kot javna ustanova ima v tej skupnosti pomembno kulturno, informacijsko, izobraževalno in socialno poslanstvo. Usmerjena je k različnim ciljnim skupinam, hkrati pa prepoznava različne osebne bralne interese posameznikov. Svojim uporabnikom omogoča prosti pristop do vseh vrst informacij. Posebno skrb posveča otrokom, mladini in drugim ranljivim skupinam.

Kultura, vključno z bralno pismenostjo, je vrednota sama po sebi ter prispeva h krepitvi slovenske in evropske identitete. Kulturna in jezikovna raznolikost sta temeljni dobrini EU, ki ju je treba spoštovati, spodbujati in krepiti, tudi z mobilnostjo in s kroženjem del. Kulturna raznolikost in medkulturni dialog sta bistvena za spodbujanje in varstvo človekovih pravic, saj spodbujata medsebojno razumevanje, pomagata preprečevati in reševati konflikte ter spodbujata spravo, mir in mednarodno stabilnost. Kultura ima potencial za spodbujanje enakosti in medsebojnega spoštovanja ter za boj proti vsem oblikam nasilja, diskriminacije, nestrpnosti in predsodkov.

Knjižnica Mileta Klopčiča Zagorje ob Savi s svojima podružnicama v Kisovcu in na Izlakah predstavlja množičen kulturno-informacijski dejavnik, o čemer priča podatek o 113.000 registriranih izposoj gradiva. Knjižnična dejavnost je tudi danes strateškega pomena in hkrati kanal za zagotavljanje nekaterih temeljnih pravic, kot sta pravica do obveščeniosti in pravica do izobraževanja. Bralna kultura in funkcionalna pismenost kot usposabljanje za znanje in usposobljenost za aktivno sodelovanje v družbenih procesih sta vgrajeni v temelje izobrazbe, komunikacije, socializacijskih procesov. To velja tudi in posebej v času

informacijske družbe in vseživljenjskega učenja, za katera knjižnica pomeni dostopno infrastrukturo. Smo v obdobju hitrega razvoja internetnih tehnologij in spreminjanja potreb okolja ter razmaha dejavnosti. Knjižnica se usmerja k večji informatizaciji in usposabljanju uporabnikov.

Digitalizacija je v zadnjem desetletju temeljito preobrazila kulturni in ustvarjalni sektor. Temeljno je spremenila način delovanja delavcev v tem sektorju in odnose med njimi, vendar pa razdrobljenost prizadevanj in pomanjkanje sodelovanja v večjem obsegu ovirata močen in prožen pristop k digitalni preobrazbi.

3 ZAKONSKA PODLAGA

- Zakon o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/2001, 96/2002, 92/2015)
- Zakon o zavodih (Uradni list RS, št. 12/1991, 17/1991-I, 55/1992, 13/1993, 66/1993, 66/1993, 45/1994, 8/1996, 31/2000, 36/2000, 127/2006)
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 96/2002, 123/2006, 7/2007, 53/2007, 65/2007, 56/2008, 4/2010, 20/2011, 100/2011, 111/2013, 68/2016, 61/2017, 21/2018 – ZNOrg, 3/2022 – ZDeb, 105/2022 – ZZNŠPP)
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Uradni list RS, št. 73/2003, 70/2008, 80/2012, 28/2023)
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Uradni list RS, št. 29/2003, 162/2022)
- Pravilnik o razvidu knjižnic (Uradni list RS, št. 105/2003, 74/2017)
- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnica Mileta Klopčiča Zagorje ob Savi (Uradni list RS, št. 22/2006 št. 68/2016, 64/2023)
- Resolucija sveta o delovnem načrtu EU za kulturo za obdobje 2023–2026
- Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (za obdobje 2018–2028)
- Navodilo za izločanje in odpis knjižničnega gradiva (2013)
- Strategija razvoja splošnih knjižnic Slovenije 2022–2027

4 DEJAVNOST IN UREJENOST KNJIŽNICE

4.1 Dejavnost knjižnice

Knjižnica izvaja knjižnično dejavnost, ki zajema:

- zbiranje, obdelovanje, hranjenje in posredovanje knjižničnega gradiva;
- zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva, elektronskih knjig, baz in do publikacij;
- izdelovanje knjižničnih katalogov, podatkovnih zbirk in drugih informacijskih virov;
- sodelovanje v medknjižnični izposoji (MKI) in pri posredovanju informacij;
- pridobivanje uporabnikov in njihovo izobraževanje;
- informacijsko opismenjevanje;

- varovanje knjižničnega gradiva, ki je pomembno za občino (domoznansko gradivo);
- drugo bibliotekarsko, dokumentacijsko in informacijsko delo.

Knjižnica sodeluje tudi v vseživljenjskem izobraževanju, zbira, obdeluje, varuje in posreduje domoznansko gradivo. Zagotavlja uporabo gradiv javnih oblasti, ki so splošno dostopna na spletnih straneh in elektronskih medijih. Organizira posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in za odrasle, ki so namenjene spodbujanju bralne kulture. Skrbi za otroke, mladino in za odrasle s posebnimi potrebami. Organizira literarne večere, ki so povezani z našo dejavnostjo.

Zaradi vsega naštetega mora imeti knjižnica:

- ustrezen obseg in izbor strokovno urejenega knjižničnega gradiva;
- ustrezno število usposobljenih strokovnih delavcev;
- ustrezen prostor in opremo;
- ustrezno organizacijo knjižnične dejavnosti.

4.2 Urejenost knjižnice

Urejenost knjižnice se nanaša na notranjo organiziranost in vodenje dela v njej. V naši knjižnici prevladuje način vodenja, pri katerem je mogoča samoiniciativnost. Za opravljanje temeljnih in drugih nalog s področja dejavnosti, opredeljenih z odlokom o ustanovitvi, ima knjižnica vzpostavljeno knjižnično mrežo, v okviru katere ima organizirane enote, strokovne službe, oddelke in delovne skupine.

Knjižnično mrežo sestavljajo:

- ♥ matična knjižnica v Zagorju ob Savi;
- ♥ enota knjižnice v Kisovcu;
- ♥ enota knjižnice na Izlakah.

Strokovne službe pokrivajo področje knjižnične dejavnosti, ki jo izvaja knjižnica kot splošna knjižnica, skladno z Zakonom o knjižničarstvu in s podzakonskimi akti.

Knjižnica pridobiva sredstva za izvajanje svoje dejavnosti iz sredstev proračuna Občine Zagorje ob Savi, za knjižnično gradivo in IT-opremo pa tudi od države. Poleg tega jih lahko pridobiva še s plačili uporabnikov za storitve javne službe, s prodajo blaga na trgu ter z donacijami in darili.

4.3 Vpetost knjižnice v okolje

Knjižnica deluje na območju občine Zagorje ob Savi (16.440 prebivalcev). Uporabniki jo obiskujejo zaradi naslednjih potreb:

- izposoja in vračanje gradiva;
- listanje po knjižničnem gradivu;
- iskanje odgovorov na vprašanja (npr. o zdravju, zeliščih itn.);
- raznovrstna pomoč knjižničarja (informacije o gradivu, iskanje informacij o računalniški pismenosti);
- branje časnikov in časopisov;
- uporaba neknjižnega gradiva;
- uporaba računalniške opreme (iskanje po e-zbirkah, COBIB, internet, tiskanje ...);
- preslikovanje (fotokopiranje, skeniranje);
- skupinsko izobraževanje v knjižnici (npr. iskanje po katalogu knjižnice);
- samostojni študij v knjižnici;
- skupinski obiski otrok (npr. bibliopedagoške ure, ogled razstav);
- udeležba na knjižničnih prireditvah (različna predavanja za odrasle, pravljичne ure, lutkovne predstave, glasbeni nastopi);
- samo učenje, navdih, srečevanje in ustvarjalnost.

4.4 Knjižnična mreža v občini Zagorje ob Savi

Knjižnica Zagorje ob Savi pokriva kraje v občini, vendar je naš cilj povečati odprtost enot na obvezno minimalno in v prihodnosti z bibliobusom približati knjižnico obrobni zaselkom.

Zato moramo:

- slediti načelom odličnosti poslovanja;
- družbenoodgovorno delovati, vključevati cilje trajnostnega razvoja v poslovanje in ponudbo knjižnice;
- omogočiti dodano vrednost življenjskemu standardu posameznikov in skupnosti kot celote;
- povezovati fizično in digitalno okolje v ponudbi knjižnice;
- knjižnico sistematično in učinkovito promovirati tudi s pomočjo novih družbenih medijev;
- Knjižnico povezovati z različnimi deležniki v okolju;
- zagotavljati enakomeren razvoj celotne mreže.
-

5 STRATEŠKI CILJI KNJIŽNICE V OBDOBJU 2024–2029

5.1 Zgradba, prostori in oprema knjižnice

Osrednja knjižnica v Zagorju ob Savi ima primerno lokacijo, vendar bi po standardih potrebovali vsaj 1.272 kvadratnih metrov. Ker smo locirani v treh nadstropjih bi potrebovali dvigalo. Enota Kisovec je že precej natrpana.

CILJ: Zaradi potrebe po dodatnih prostorih in boljši opremljenosti posledično težimo k:

- promociji **prostora knjižnice**, ki bo tudi v prihodnje ena izmed storitev knjižnice, ki ustvarja: prostor za učenje, prostor za navdih, prostor za srečevanje, prostor za ustvarjalnost;
- promociji brezplačnih storitev za uporabnike;
- boljši dostopnosti knjižničnih zbirk in drugih informacijskih virov;
- zagotavljanju boljših pogojev za njihovo kulturno, izobraževalno in družabno življenje.

Zato moramo:

- promovirati svojo vlogo in pomen v lokalni skupnosti;
- spodbujati razprave o nujnosti dvigala v prostorih matične Knjižnice Zagorje;
- okrepiti sodelovanje z ustanoviteljico Občino Zagorje ob Savi.

5.2 Tehnična oprema knjižnice

Splošna knjižnica, kot je Knjižnica Mileta Klopčiča Zagorje ob Savi, je v zadnjih letih postala informacijsko središče. Uporabniki so vedno zahtevnejši in želijo čim več informacij v čim krajšem času. Da bi informacije dobilo čim več ljudi, je potrebno, da ima knjižnica dovolj računalniških delovnih mest za uporabnike ter dostopne multifunkcijske naprave za tisk in skeniranje dokumentov.

Tehnično opremo sestavljajo:

- reprodukcijska oprema (fotokopirni stroji, tiskalniki);
- sodobna računalniška oprema (PC-ji, tablični računalniki, prenosni računalniki, bralniki, »mrežni switch«, multifunkcijske naprave ...);
- avdiovizualna oprema (projektorji);
- službeno vozilo za potrebe bibliopedagoških ur na osnovnih šolah v občini in vrtcih ter obiskovanje enot Kisovec in Izlake.

CILJ: Dopolnitev tehnične opreme in njeno pravočasno posodabljanje.

Zato moramo:

- redno nadomeščati zastarelo in dotrajano opremo;
- redno posodabljati programsko opremo;

- zagotavljati finančna sredstva za kakovostno vzdrževanje in upravljanje računalniške in komunikacijske infrastrukture;
- zagotavljati finančna sredstva za licence programske in strojne opreme;
- posodobiti multifunkcijske tiskalnike in kupiti e-bralnike za uporabnike.

5.3 Knjižnični kader

Za uspešno in učinkovito izvajanje strateškega načrta je pomembno tudi zadostno število zaposlenih. Na tem področju so pomembna proaktivna pogajanja s financerji glede novih zaposlitev. Enoti Kisovec in Izlake zahtevata povečanje števila zaposlenih, da ju lahko dodatno odpremo za 20 ur tedensko. Naši knjižničarji potrebujejo dodatna izobraževanja s področja bibliotekarstva in informacijskih znanosti, poleg tega pa še andragoško, pedagoško in psihološko znanje ter znanje s področja IT-tehnologije.

5.4 Sistemizacija delovnih mest in zasedena delovna mesta

SPLOŠNA DELOVNA MESTA

Šifra del. mesta	Štev. opisa	Naziv delovnega mesta	Zahtevana stopnja izobrazbe	Zahtevana smer izobrazbe	Zahtevane delovne izkušnje	Število sist. del. mest	Zasedena delovna mesta na dan 1. 10. 2023
B017841	1	Direktor knjižnice	VII/II		5 let v knjižnični dejavnosti ter organizacijske in vodstvene sposobnosti	1	1
J016007	2	Glavni računovodja	VI	ekonomska	2 leti	1	(0,5 po pogodbi)
J026004	3	Poslovni sekretar	VI	ekonomsko-poslovna	6 mesecev	0,5	–
J032001	4	Čistilka II	II			0,5	–
J036024	5	Vzdrževalec VI	VI	tehnična	4 mesece	0,5	–
J034035	6	Ekonom IV	IV	/	/	1	0,5

STROKOVNA DELOVNA MESTA

Šifra del. mesta	Štev. opisa	Naziv delovnega mesta	Zahtevana stopnja izobrazbe	Zahtevana smer izobrazbe	Zahtevane delovne izkušnje	Število sist. delovnih mest	Zasedena delovna mesta na dan 1. 11. 2023
G027005	7	Bibliotekar VII/2	VII/2	Bibliotekarska ali druga ustrezna	1 leto	3	1
G027004	8	Bibliotekar VII/1	VII/1	Bibliotekarska ali druga ustrezna	1 leto	2	2
G026023	9	Višji knjižničar	VI	Bibliotekarska ali druga ustrezna	6 mesecev	1	1
G025011	10	Knjižničar	V	Ekonomska, gimnazija ali druga popolna sr. šola	–	4	3

Po minimalnih pogojih bi morala imeti knjižnica 9,9 zaposlenega, po standardih pa 14,5 zaposlenega; dejansko ima zaposlenih osem ljudi.

CILJ: Pridobiti dodatne zaposlitve ter s tem povečati odprtost enot Kisovec in Izlake. Posebna skrb za izobraževanje in razvoj kadrov, ki bodo strokovno usposobljeni.

Zato moramo:

- zagotavljati permanentno strokovno izpopolnjevanje zaposlenih s področja bibliotekarstva;
- zagotavljati izobraževanje zaposlenih za nove tehnologije in načine dela v digitalni knjižnici in spletnem okolju;
- določiti odgovorne osebe, ki bodo skrbniki za posamezne strateške cilje;
- vzpodbujati samoiniciativnost zaposlenih.

5.5 Uporabniki in dostopnost knjižnice

Knjižnica mora svojim uporabnikom zagotavljati minimalno dostopnost do svoje zbirke in storitev – fizično, v svojih prostorih ali pa na daljavo.

CILJ: Permanentno spremljanje vzdušja v knjižnici in zadovoljstvo svojih uporabnikov, hkrati pa iskati nov krog potencialnih uporabnikov knjižnice.

Zato moramo:

- posebno pozornost posvečati uporabnikom in njihovim potrebam.

5.6 Knjižnična zbirka

Naša knjižnica mora zagotavljati raznovrstno gradivo v različnih oblikah in ustreznem številu, da zadovolji potrebe in želje lokalne skupnosti. Zbirka knjižničnega gradiva odraža kulturo lokalne skupnosti in družbe. Med knjižnično gradivo spadajo: monografske publikacije, serijske publikacije, neknjižno gradivo, elektronski viri in drugo gradivo. Do knjižnične zbirke se lahko dostopa v prostorih knjižnice ali na daljavo. Pri tem uporabnik knjižnice za prijavo uporabi uporabniško ime in geslo, ki ju uporablja za servis »Moja knjižnica«. Knjižnica kupuje tudi gradivo, ki si ga lahko člani izposodijo na e-bralnikih in pametnih telefonih. Z izposojjo knjig na pametni telefon si uporabnik kadar koli in kjer koli izposodi e-knjigo.

CILJ: Čim bolj kakovostna in sodobna knjižnična zbirka.

Zato moramo:

- povečevati dozdajšnje 4,7 enote knjižničnega gradiva na prebivalca;
- kupovati kakovostno strokovno literaturo in kakovostno beletristiko;

- dopolnjevati domačo spletno stran z elektronskimi časopisi in drugimi računalniškimi bazami podatkov, ki so dostopne na daljavo;
- primerno hraniti in varovati svoje gradivo;
- zagotoviti sprotno obdelavo gradiva;
- zagotoviti sprotno izločanje gradiva;
- slediti razvoju novih oblik gradiva in novih načinov dostopa do informacij;
- dopolniti zbirko z e-bralniki;
- promovirati okolje za oddaljeno izposojlo, omogočati brskanje med e-knjigami, njihovo izposojlo ter zagotavljanje vseh predpisov glede izposoje in varovanja avtorskih pravic.

5.7 Nabavna politika

V prihodnjih letih bo nabava gradiva potekala skladno z upoštevanjem izobraževalnih, raziskovalnih in kulturnih potreb okolja. Načrtovani prirasti knjižničnega gradiva se bodo odvijali v okvirih Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti (Ur. list RS, št. 73/2003, 70/2008, 80/2012, 28/2023) in Standardov za splošne knjižnice, realizacija in njeno doseganje pa bosta med drugim odvisna tudi od dodeljenih sredstev Občine Zagorje ob Savi in Ministrstva za kulturo RS. Sledili bomo gradivu, ki ga bo finančno podpirala Javna agencija za knjigo.

Celoten prirast gradiva bo odvisen tudi od ustreznosti novih naslovov založniške produkcije. Upoštevali bomo potrebe celotne lokalne skupnosti, ki ji pripadamo, in potrebe posameznikov. Ob tem pa ne bomo prezrli tudi želja uporabnikov s posebnimi potrebami. Glede nakupa knjižničnega gradiva bomo posebej skrbno pregledovali predloge članov in uporabnikov knjižnice ter na splošno lokalne skupnosti ter upoštevali njihove predloge.

- **Informacijske, izobraževalne, raziskovalne in kulturne potrebe okolja**

V knjižnici se zavedamo velikega pomena, ki ga imajo za naše uporabnike izobraževanje, usposabljanje za novo informacijsko znanje, učenje sprejemanja drugačnosti, učenje skozi celotno življenjsko obdobje in kulturno udejstvovanje, zato bomo v kar največji meri zagotavljali razvoj sodobnih knjižničnih storitev in nabavo takega gradiva, ki bo osredinjeno na kulturne, izobraževalne, informacijske in na socialne potrebe našega okolja.

Cilji pri oblikovanju zbirke:

- nuditi informacije in storitve, ki so osredinjene na kulturne, izobraževalne, informacijske in raziskovalne ter socialne potrebe okolja;
- spodbujati informacijsko opismenjevanje in podpiranje vseživljenjskega učenja;
- spodbujati pridobivanje novega znanja;
- skrbeti za razvoj slovenskega jezika;
- prepoznavati potencialne uporabnike in njihova pričakovanja glede fonda knjižnice in njenih storitev;
- izvedba zanimivih prireditev;

- urediti samostojno zbirko domoznanskega gradiva za lokalne študije;
- spodbujati razvoj pismenosti in bralne kulture;
- spodbujati dejavnosti, ki vplivajo na osebni razvoj prebivalcev;
- omogočati informiranje svojih uporabnikov o kakovostni literaturi.

Knjižnična zbirka je urejena tako, da omogoča prost pristop do vsega gradiva. Najpogostejši načini pridobivanja knjižničnega gradiva so: nakup, dar in zamenjava.

V knjižnici se zavedamo pomembnosti pismenosti in branja za razvoj osebnosti, zato si prizadevamo za dvig bralne kulture in spodbujanje branja. Aktivno bomo delovali v prizadevanjih po čim večji dostopnosti kakovostne literature za različne starostne stopnje, izobrazbene strukture in za različne socialne skupine.

Knjižnica bo v svoj nakup vključila naslove publikacij, ki so v javnem interesu ter zajemajo področja leposlovja in humanistike, znanosti, umetnosti, kulture, mladinske književnosti in periodike, strokovnih in kritičnih del s področja kulture. Temu bodo namenjene preiščljena nabavna politika in različne dejavnosti, ki vodijo v razvoj bralne kulture in informacijske pismenosti.

Pri mladih to dosegamo in bomo še naprej dosegali s pravljicnimi urami, knjižno in knjižnično vzgojo, tj. v knjižnici (obisk razredov in vrtčevskih skupin) ter z našimi obiski v različnih šolah (osnovnih in srednjih) in vrtcih. Otrokom bomo omogočali stik z literarno umetnostjo, razvijali spoštljiv odnos do knjige. Izvajali bomo projekte, prek katerih bodo otroci radi zahajali v knjižnico in spoznavali njen pomen (Rastem s knjigo – za osnovnošolce in srednješolce). V povezavi s tem bomo sodelovali tudi z drugimi društvi. Tudi starejšemu prebivalstvu bo namenjena velika skrb v tej smeri, saj imamo zanje veliko raznovrstnih prireditev. Še večji poudarek bomo namenjali medgeneracijskemu sodelovanju in povezovanju, ki bo širilo bralno kulturo in informacijsko pismenost med starejšo populacijo. Spodbujanje branja in graditev bralnih navad bo tudi naprej ena naših glavnih nalog s poudarkom na izobraževanju za rabo knjižničnega gradiva in knjižničnih storitev ter promociji bralne kulture.

- **Značilne potrebe okolja**

Knjižnica bo pri načrtovanju nakupa knjižničnega gradiva upoštevala značilne potrebe okolja, v katerem deluje mreža njenih knjižničnih enot. Upoštevali bomo različne dejavnike, kot so: demografska sestava ter značilnosti mestnega in vaškega okolja v povezavi s sestavo uporabnikov ter z njihovimi izobraževalnimi in kulturnimi potrebami. Ob naštetem bo prirast dejavno usmerjen k doseganju aktualnih standardov za splošne knjižnice in aktualnega Nacionalnega programa za kulturo. Knjižnica bo omogočala dobro ponudbo knjižničnega gradiva, storitev in informacij. Informacijsko bo opismenjevala svoje uporabnike, nudila smotrno izrabo prostega časa in omogočala dostop do vseh vrst gradiva, še posebej do domoznanskega.

- **Posebne potrebe okolja**

Knjižnica Mileta Klopčiča Zagorje ob Savi bo nabavljala gradivo vseh oblik in vsebin, s poudarkom na gradivu, napisanem v slovenskem jeziku, in slovenskem leposlovju, humanistiki in posebej gradivu za otroke. Nabavljali bomo tudi tujo strokovno literaturo in tisto leposlovje v tujih jezikih, ki ga štejemo med klasiko ali pa ga učenci, dijaki in študentje potrebujejo pri svojem izobraževanju. V našem okolju obstaja več osnovnih šol in srednja šola. V okviru Zasavske ljudske univerze pa naši uporabniki obiskujejo tudi visokošolske programe. Za vse omenjene bo knjižnica nabavljala tudi strokovno literaturo, ki jo najbolj potrebujejo. Pri nabavi bomo sodelovali z vrtci in jim pri tem pomagali uresničevati njihove projekte. Posebna skrb bo posvečena nabavi gradiva za otroke in mladostnike, celotna mreža pa bo skrbela za njihovo kakovostno knjižno in knjižnično vzgojo. Za najmlajše, ki ne poznajo še malih tiskanih črk, opremljamo knjige, ki imajo velike tiskane črke, z nalepkami, ki kažejo že od daleč, da so to knjige za njih, in to bomo počeli tudi v prihodnjih letih. Nakupovali bomo vse gradivo, ki je domoznanskega pomena za občino Zagorje ob Savi, in sicer knjižno pa tudi neknjižno gradivo (stare razglednice ...), ter s tem obogatili posebno domoznansko zbirko, ki bo na voljo uporabnikom v domoznanskem oddelku matične Knjižnice Zagorje. Nadaljevali bomo nakupe naslovov periodike, ki sestavlja različna strokovna in leposlovna področja za vse populacije. Nakup periodike za otroke in mladino pa bo poleg preostalega obsegal tudi mladinski tisk v tujih jezikih, ki ga uporabniki potrebujejo pri učenju jezikov. Nabava bo posebej upoštevala želje starejših občanov, naši strokovni delavci pa jim bodo pri tem na voljo pri svetovanju. Za slepe in slabovidne bomo omogočali zvočne knjige. Brezposelnim osebam bomo še naprej zagotavljali brezplačno članstvo.

- **Aktualnost knjižničnega gradiva**

Knjižnica bo zagotavljala ustrezen izbor gradiva in skrbela za aktualnost knjižnične zbirke z rednim dopolnjevanjem ter rednim izločanjem in odpisovanjem knjižničnega gradiva. Poudarek bo na nabavi aktualnega knjižničnega gradiva, na zadnjih izdajah in tekočih letnicah, hitri in učinkoviti obdelavi ter na izločanju neuporabnih enot. Pri tem bo sodeloval tim bibliotekarjev in direktor, ki bo poleg drugih elementov nabave upošteval stanje trenutne temeljne zaloge, zahteve svojega območja, ponudbe na trgu idr. Prirast novega gradiva je v knjižnici strokovni delovni proces, ki poteka načrtno, sistematično in neprekinjeno ter s katerim knjižnica vzdržuje aktualnost svoje temeljne zaloge knjižničnega gradiva. Zato mora biti prirast reden, obenem pa se mora neustrezno gradivo izločiti, saj si knjižnica prizadeva za aktualnost knjižnične zbirke, v katero ne sodi zastarelo, nezanimivo in poškodovano gradivo.

- **Omogočanje enake dostopnosti knjižničnega gradiva za vse prebivalce na območju knjižnice**

Vse enote skupaj pokrivajo območje občine Zagorje ob Savi. Vedno je eden glavnih ciljev ta, da enakomerno razporedimo kupljeno gradivo za vse prebivalce na območju Knjižnice Mileta Klopčiča Zagorje ob Savi. Ker matična enota Zagorje ob Savi pokriva največji delež

prebivalstva, bo nakup za to enoto največji in se bo vrtel okoli 72 %, za preostali dve enoti pa 28 %. Člani vseh naših enot imajo enotno izkaznico, s katero bodo tudi v prihodnje lahko obiskovali vse naše enote in oddelke. Vsi kakovostni naslovi bodo dostopni v enaki meri v vseh enotah, saj v enoto lahko prinesemo gradivo z medoddelčno izposajo. Pomembno za nas bo, da noben še tako zahteven uporabnik ne bo šel iz naših enot, ne da bi dobil zeleno gradivo ali informacijo. Člani vseh enot bodo lahko koristili brezplačne e-točke v Zagorju, Kisovcu in na Izlakah, na katerih bodo prek naše domače strani lahko uporabljali tudi digitalno knjižnico in podatkovne baze. V vseh enotah knjižnice Zagorje ob Savi je omogočen dostop do spleta tudi prek Wi-Fi-ja.

Načrtujemo:

- 48-urno odprtost osrednje knjižnice tedensko;
- 20-urno odprtost enote Kisovec tedensko;
- 20-urno odprtost enote Izlake tedensko;
- obrat izposoje knjižnične zbirke bomo skušali povišati;
- odstotek aktivnih članov bomo skušali povečati na 20 %.

CILJ: Zadovoljiti vse člane in uporabnike ne glede na to, kako zahtevni so. Ta cilj bomo dosegali z naslednjim:

- pridobiti še več predšolskih otrok in tudi starostnikov;
- obdržati zdajšnje člane ter pridobiti nove člane in uporabnike knjižnice;
- zadovoljiti člane in uporabnike s širokim izborom knjižničnega gradiva, ki bo ustrezal njihovim potrebam po informacijah in željah po izobraževanju, kulturi in po razvedrilu;
- v zbirko pridobiti tako gradivo, ki nas bo potrjevalo kot informacijsko, izobraževalno, kulturno, socialno in komunikacijsko središče lokalne skupnosti;
- nabaviti čim več kakovostne literature in jo posredovati čim večjemu številu uporabnikov;
- s pomočjo kupljenega gradiva posredovati čim več informacij vseh vsebin in oblik;
- vsakemu uporabniku zadostiti njegove potrebe po izobraževanju, kulturi in po prostem času;
- omogočiti, da je novo gradivo čim prej dostopno (ažurna in hitra nabava);
- zamenjati starejšo strokovno literaturo z novimi izdajami;
- dvigniti obrat gradiva;
- dvigati kakovost življenja lokalne skupnosti;
- pridobiti sredstva za implementacijo bibliobusa, ki bi dosegal tudi ruralna območja.

5.8 Izposoja in obisk

CILJ: Izposajo in obisk še povečati.

Zato moramo:

- izboljšati ponudbo knjižničnega gradiva, informacij in storitev;
- seznanjati lokalno javnost o uporabi knjižnice, njenih e-virov in podatkovnih baz;
- dobro preučevati izobraževalne, informacijske in socialne potrebe okolja;
- dobro poznati lastno ponudbo in zato kakovostno svetovati;
- biti močna podpora občanom pri iskanju, izboru, vrednotenju in pri uporabi knjižničnega gradiva;
- postajati lokalno središče tudi v socialnem smislu, tudi za potrebe drugih, s knjižnico skladnih dejavnosti.

5.9 Medknjižnična izposoja

Medknjižnična izposoja je v zadnjih letih postala stalnica, kar pomeni, da si naša knjižnica izposoja različno knjižnično gradivo od drugih knjižnic in nasprotno. Medknjižnična izposoja med knjižnicami v celjskem območju je brezplačna, s čimer povečujemo dostop do redkega gradiva našim uporabnikom.

CILJ: V letih 2024–2029 zagotoviti prav vsem svojim uporabnikom dostop do gradiva, ki ga sami nimamo in ga zato pridobimo od drugih.

Zato se moramo še naprej kontinuirano in po potrebah uporabnikov truditi, da bodo dobili vse gradivo, ki ga potrebujejo, tudi če ga v naši knjižnici ne bi imeli.

5.10 Članstvo

V letu 2022 je imela knjižnica 2.798 aktivnih članov, kar je 17 % vsega prebivalstva svojega območja.

CILJ: Predvideno število aktivnih članov je treba do leta 2029 dvigniti na 20 %.

Zato moramo:

- vključevati čim večje število predšolskih in šoloobveznih otrok v aktivnosti in prireditve knjižnice;
- prek različnih medijev še pogosteje kot do zdaj seznanjati občane z našimi dejavnostmi in različno ponudbo;
- s pomočjo Ministrstva za kulturo in občine ustanoviteljice pridobiti sredstva za bibliobus.

5.11 Knjižnično-informacijski sistem

Dejavnost naše knjižnice kot informacijskega centra podpirajo kooperativni »online knjižnični sistem« in servisi. Komunikacijsko hrbitišče povezuje oddaljen dostop podatkovnih zbirk in katalogov v sistemu COBISS. To je slovenska vzajemna knjižnična zbirka oz. vzajemna bibliografsko-kataložna baza podatkov, kamor podatke prispevajo knjižnice. Uporabnikom nudimo pomoč pri znanstvenem raziskovanju, referatih, seminarskih, diplomskih in drugih nalogah.

CILJ: V letih 2024–2029 čim več informacij posredovati prek spleta ter nuditi strokovno pomoč pri računalniškem poizvedovanju in iskanju knjižničnega gradiva v sistemu COBISS ter pri osnovah uporabe interneta.

Zato moramo:

- sprotno ažurirati svojo spletno stran, FB-profil in se približati mladim uporabnikom z novimi družbenimi omrežji;
- permanentno izobraževati sebe in uporabnike;
- skrbeti za promocijo informacijskih storitev;
- spodbujati uporabo servisa »Moja knjižnica«;
- nadomestiti amortizirano računalniško opremo.

5.12 Domoznanstvo

Ta posebna knjižnična zbirka hrani in ureja lokalne posebnosti, običaje in tradicijo, ki niso zanimivi in pomembni le za ožje okolje, ampak predstavljajo del celotne narodne kulturne dediščine in identitete. Seveda niso zanimivi le za danes, ampak predvsem za prihodnje rodove. Znanje o domačih krajih in ljudeh ob podpori dobro organizirane in prepoznavne knjižnične zbirke je temeljna popotnica vsake sodobne knjižnice, ki se zaveda bistva in širine lastnega poslanstva. V Knjižnici Mileta Klopčiča Zagorje ob Savi imamo spoštljiv odnos do zgodovine in kulturne dediščine našega kraja.

- Sodelovati v KAMRI in dLib-u.
- Obrazi slovenskih pokrajin (www.celjskozasavski.si).

Postopno vnašamo zapise o znanih Zagorjanih v omenjeni leksikon. Na območju zasavske regije je veliko ljudi, ki so pomembno vplivali ali še vedno pomembneje vplivajo na podobo in razvoj svojega okolja. Ti ljudje si zaslužijo, da so trajno zapisani v zgodovinski spomin. Knjižnice na tem območju smo zato začele ustvarjati spletni biografski leksikon; vsaka knjižnica bo vnašala vsebine za svoje območje. Zbirka imen v leksikonu se bo ves čas dopolnjevala. Naloge te dejavnosti, torej domoznanstva, lahko strnem v dva segmenta:

- zbiranje domoznanskega gradiva, njegova obdelava in hranjenje;
- distribucija domoznanske dokumentacijske baze (informacije, razstavna dejavnost, znanstveno delo itn.).

Domoznanska dejavnost posega v oba pola knjižnične organiziranosti, tj. k obdelavi gradiva in uporabniku.

CILJ: Domoznanski oddelek naj postane samostojna zbirka znotraj knjižnice in prostor za ogled zgodovine Zagorja ob Savi.

Zato moramo:

- dobro sodelovati z lokalno skupnostjo in vsemi organizacijami v njej;
- v lokalnem prostoru povezovati posameznike in organizacije ter sodelovati v skupnih projektih;
- dobro sodelovati s posamezniki, ki nam bodo pomagali bogatiti našo domoznansko zbirko;
- dobro sodelovati z Osrednjo knjižnico v Celju, NUK-om;
- slediti vsemu dogajanju, ki se dotika življenja naše skupnosti;
- vzpostaviti samostojno domoznansko zbirko znotraj knjižnice;
- organizirati razstave domoznanskega gradiva;
- aktivno sodelovati v KAMRI in z dLib-om;
- nadaljevati digitalizacijo starih razglednic;
- zapolniti delovno mesto v domoznanstvu, ki potrebuje knjižničarski profil bibliotekarja – raziskovalca.

5.13 Socialna dejavnost knjižnice

Socialna funkcija je ena izmed zelo pomembnih nalog knjižnice, zato je to eden naših permanentnih ciljev – biti prijazna knjižnica za naše uporabnike.

Zato moramo:

- nuditi brezplačne storitve,
- skrb za gibalno ovirane in bolne: izposojajo približati tudi ljudem, ki do knjižnice ne morejo priti;
- v matični knjižnici pridobiti dvigalo;
- začeti oskrbovanje doma starejših občanov z »lahko« literaturo, ki jim bo krajšala čas;
- prilagoditi svoje storitve slepim in slabovidnim;
- na splošno ponuditi prijazno besedo, ki jo vsak uporabnik rad sliši.

5.14 Kulturne prireditve

Kulturne prireditve so stalnica v delovanju naše knjižnice, njihov obisk pa je v zadnjih letih naraščal; število obiskov na letni ravni se približuje številki 4.900.

CILJ: Obdržati visoko število prireditev za odrasle in otroke ter mladino oziroma to število še povečati.

Zato moramo:

- nameniti prizadevanja v iskanje kakovostnih izvajalcev;
- prirejati ure pravljic za najmlajše vsak teden med oktobrom in majem;
- izvajati lutkovne predstave kot do zdaj;
- prirejati literarne večere, potopise, predavanja, knjižne razstave, predstavitve knjig ter dramske in glasbene predstave;
- skrbeti za dobro promocijo vseh prireditev;
- skrbeti za permanentno izobraževanje strokovnih delavcev za pripravo prireditev;
- zaposlovati tudi brezposelne osebe prek javnih del za pomoč pri izvedbi teh prireditev.

5.15 Sodelovanje

- Z VRTCI,
- OSNOVNIMI ŠOLAMI,
- VARSTVENO-DELOVNIM CENTROM,
- OŠ DR. SLAVKA GRUMA,
- S SREDNJO ŠOLO,
- GLASBENO ŠOLO ZAGORJE,
- Z DRUŠTVI,
- JAVNIM SKLADOM ZA KULTURNE DEJAVNOSTI,
- ZASAVSKO LJUDSKO UNIVERZO
- IN VSEMI DRUGIMI ORGANIZACIJAMI V OBČINI ZAGORJE OB SAVI.

CILJ: Kontinuirano sodelovanje z vsemi omenjenimi ustanovami.

Zato moramo:

- pripravljati bibliopedagoške ure;
- izvajati pravljice za vrtce;
- izvajati strokovne predstavitve knjižnice;
- omogočati predstavitve knjig in njihovih avtorjev;
- omogočati izvedbo njihovih razstav v naših prostorih;
- sodelovati v skupnih projektih.

5.16 Knjižne uganke meseca

CILJ: Pospesevati bralne navade odraslih ter spodbujati bralno kulturo otrok in mladostnikov.

Zato moramo:

- vsak mesec v vseh oddelkih organizirati uganke meseca; pri reševanju ugank otroci odgovarjajo na zastavljena vprašanja s področja književnosti; med poletnimi

počitnicami bodo potekale akcije »Miškino poletno branje«, ki bodo tudi spodbudile mlade uporabnike k prostovoljnemu branju;

- s projekti, kot je Rastem s knjigo, privabiti čim več osnovnošolcev in srednješolcev;
- organizirati ustvarjalne delavnice.

5.17 E-TOČKE

CILJ: Omogočiti vsem občanom dostop do svetovnega spleta, elektronske pošte, tiskanja. Prek knjižničnega kataloga naše knjižnice omogočiti dostop do svetovnih podatkovnih baz in elektronskih publikacij.

Zato moramo:

- nadomestiti amortizirane računalnike;
- nadaljevati politiko brezplačnega dostopa do svetovnega spleta in uporabe elektronske pošte;
- usposablјati strokovne delavce za svetovanje pri uporabi spleta in iskanju elektronskih publikacij;
- omogočiti dostop do čim večjega števila elektronskih revij.

5.18 Bibliobus

CILJ: Nakup novega bibliobusa, ki je posebna mobilna enota knjižnice, pri čemer se gradivo nahaja na avtobusu. Najbolj smotrno bi bilo Občino Zagorje in Občino Litija povezati s potujočo knjižnico, ker imata dovolj oddaljenih zaselkov.

Zato moramo:

- vzpostaviti delovno skupino za implementacijo bibliobusa v zainteresirane občine.

5.19 Informacijska tehnologija (IT)

Z izboljševanjem tehnične opremljenosti in izboljševanjem pogojev za dostop do informacij v knjižnici bomo omogočali povečanje dostopnosti. Za doseg tega cilja mora biti vzpostavljena dobra knjižnična mreža, prav tako tudi povezovanje te mreže z drugimi informacijskimi sistemi. Za vse to bo treba posodablјati računalnike ter programsko in komunikacijsko opremo.

6 OCENA TRENUTNEGA STANJA

Vrednote knjižnice:

- kakovostne storitve;
- strokovnost;
- pozitivni medosebni odnosi;
- spoštljiv odnos do kulturne dediščine;
- zadovoljni uporabniki.

Prednosti:

- prijazen in strokoven kader;
- obsežna knjižnična zbirka;
- zagotavljanje dostopa do drugih zbirk;
- lokacija;
- odlični prostorski pogoji;
- ugodno mnenje uporabnikov o knjižnici.

Slabosti:

- prostori enote v Kisovcu, ki so že precej utesnjeni;
- vožnja v enoti Kisovec in Izlake ter izvajanje bibliopedagoških dejavnosti na podružničnih šolah (pridobiti vozilo za potrebe knjižnice);
- zastarevanje računalniške opreme;
- digitalna knjižnica in e-knjiga sta premalo zastopani pri uporabnikih.

7 ZGODOVINA

Knjižničarstvo ima v Zagorju dolgo tradicijo, saj so kot drugod po Sloveniji že pred 1. svetovno vojno delovale knjižnice v okviru različnih delavskih in prosvetnih organizacij ter društev. Najstarejši podatki segajo v drugo polovico 19. stoletja. Trboveljska premogokopna družba, ki je leta **1880** prevzela zagorski premogovnik, je v Zagorju ustanovila knjižnico za svoje delavce. Knjige so si izposojali tudi drugi prebivalci Zagorja, le članarina je bila zanje enkrat višja. Predhodnica današnje knjižnice je bila ustanovljena oktobra 1945 in registrirana pod imenom Ljudska knjižnica in čitalnica ESZDNJ. Drugo obdobje v razvoju zagorskega knjižničarstva omejujeta letnici 1950, ko je delo prevzela stalna knjižničarka, in leto 1962, ki predstavlja resnično veliko prelomnico v razvoju zagorskega knjižničarstva. Zagorje je v središču mesta dobilo reprezentativno stavbo – Delavski dom, v katerem je novembra leta 1961 začela delom tudi knjižnica, ki se je 7. marca 1962 vpisala v register finančno samostojnih zavodov pod novim imenom Javna knjižnica Zagorje ob Savi. Zaradi reorganizacije je od leta 1980 do leta 2003 knjižnica delovala v okviru Kulturnega centra Delavski dom. Leta 2003 je znova postala samostojna oziroma javni zavod, katerega ustanoviteljica je Občina Zagorje ob Savi (Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnica Mileta Klopčiča Zagorje ob Savi (Uradni vestnik Zasavja, št. 2003/4). V svoji organizacijski sestavi ima še dve krajevni knjižnici – v Kisovcu in na Izlakah.

8 ZAKLJUČEK

Naši cilji in želje sledijo dejstvu, da smo nenadomestljivi za pridobivanje in izmenjavo znanja, znanstveno delo in za raziskovanje. Smo prostor učenja, navdiha, srečevanja in ustvarjalnosti. Knjižnica Zagorje je ena izmed izbir za preživljanje prostega časa in oblikovanje domišljije. Smo tudi javni prostor prvega reda, za katerega je treba skrbeti ter slediti minimalnim pogojem in standardom za splošne knjižnice. Menim, da se moramo vsi, ki smo zaposleni v tem hramu učenosti in kulture, tega dobro zavedati, delovati v tej smeri in biti ponosni na to.